

Sudan'da Ordu ile Hızlı Destek Güçleri Arasında Belirli Bölgelere Yoğunlaşan Çatışmalar

Soru:

2023 Ekim ve Kasım aylarında Sudan ordusu ile Hızlı Destek Güçleri arasındaki çatışmanın belirli bölgelere yoğunlaştığı görüldü. Ordu, Hartum'a, Hızlı Destek Güçleri de Darfur'a odaklanıyor. Diğer bölgelerde yaşanan çatışmalar ise, bu iki bölgeyle ilintili tali çatışmalardır. Sudan ordusu, Hartum'daki baskısını artırınca, Hızlı Destek Güçleri, 15 Aralık 2023 tarihinde El Cezire eyaletinin başkenti Vad Medeni kentine saldırı düzenledi. Yoğunlaşan bu çatışmalar, Sudan'da yeni bir bölünmenin habercisi mi? Güney Sudan ayrıldığı gibi Hızlı Destek Güçleri de Darfur'u mu ayıracak? Teşekkür ederim.

Cevap:

Cevabın açıklığa kavuşması için aşağıdaki hususlara bir göz atacağız:

Birincisi: 25 Nisan 2023 tarihli soru cevapta "15 Nisan 2023 Cumartesi günü ordu ile Hızlı Destek Güçleri arasında aniden patlak veren şiddetli çatışmaların, iktidarın, İngiliz yanlısı sivil güçlere devredilmesi umutlarına yeni bir darbe anlamına geleceğini..." söylemiş, ajanları arasındaki bu savaştan Amerika'nın üç olasılığı arzuladığını ifade etmiştik:

* Ajanları El Burhan ve Hamideti arasında yeni bir anlaşma imzalamak ve dolayısıyla Avrupa uydusu güçler ile imzalanan Çerçeve Anlaşması'nı ileri bir tarihe ötelemek...

* Eğer Avrupa yanlısı güçler, püskürtülemezse, Güney Sudan'da yaptığı gibi Amerika Sudan'ın bölünmesini umursamayacak dolayısıyla Darfur'u Hamideti'ye bırakacaktır...

* Eğer Avrupa uydusu güçler, manevra yapıp bir Amerikan ajanının (örneğin Hamideti) arkasında hizalanırlarsa, o zaman Amerika, bu ajanın kenara çekilmesini, diğer ajanın kontrolü ele geçirmesini talep edecektir...

İkincisi: Bunun ışığında, işlerin nereye gittiği konusunda en olası görüşe ulaşmak için son gelişmelere bir göz atacağız:

1- 15 Nisan 2023'ten bu yana çatışmalar ile ateşkesin ilanı, çatışmaların yeniden başlaması, müzakereler ve temaslar gibi ilgili konular, Amerika ile talimatlarını uygulayan ajanı Suudi Arabistan gözetiminde, uydusu Genelkurmay Başkanlığı ile Hızlı Destek Güçleri komutanlığına hasredilmiştir. Bu yüzden bu çatışmayı yönetmek için "Cidde Platformu" adında bir platform kurulmuştur. Amerika'nın talimatları doğrultusunda hareket ettiğini doğrulayan Muhammed Hamdan Daklu "Hamideti", "Savaşın tırmanmasını önlemek için ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken ile temas halinde olduğunu..." söyledi. (02.05.2023 Şarku'1 Avsat) Böylece Amerika, İngiltere ve ajanı BAE'nin çatışma ve ilgili konuların yönetiminde rol almalarını engellemiştir. Zira Amerika ve ajanı Suudi Arabistan ile İngiltere ve ajanı BAE'den oluşan Uluslararası Dörtlü Komisyon adında bir oluşum var. Amerika ayrıca Özgürlük ve Değişim Güçleri ile diğer partilerde bulunan İngiliz ajanlarının oluşturduğu siyasi muhalefetin rolünü ortadan kaldırmak için ajanları El Burhan ile Hamideti arasında bir çatışma başlatmıştır...

2- Bu nedenle Addis Ababa'da bulunan Sudan ordusu heyeti, İngiltere uydusu Kenya Devlet Başkanı William Ruto başkanlığında gerçekleştiği gerekçesiyle bu zirveye katılmamıştır. "Addis Ababa, Sudan krizini görüşmek üzere Hükümetlerarası Doğu Afrika Kalkınma Otoritesi (IGAD) zirvesine ev sahipliği yaptı. Addis Ababa'da bulunmasına rağmen Sudan ordusu heyeti, Kenya'nın,

Uluslararası Dörtlü Komisyon'a başkanlık etmesini protesto etmek amacıyla zirvenin oturumlarına katılmamıştır..." (10.07.2023 Skynews Arabia) Kenya Devlet Başkanı Ruto, Sudan'a yabancı barış gücü gönderilmesini, yok olup gücü tamamen zayıflamadan önce Özgürlük ve Değişim Güçleri'nin sivil güçler adı altında sürece dahil edilmesini önermişti. Zira Amerikan ajanları El Burhan ve Hamideti arasındaki savaş, onların hareketlerini ve düşüncelerini felce uğratmıştı. El Burhan, ABD-Suudi Arabistan arabuluculuğunu desteklediğini ifade etti, İngiltere'nin arabuluculuğunu ve ajanı Kenya devlet başkanı ve diğerleri aracılığıyla müdahale etmesini reddetti. Korgeneral Yaser El Atta askerlerine hitaben yaptığı konuşmada buna dikkat çekerek, ("Herhangi bir yabancı barış gücünün düşman gücü olduğunu ") belirtti ve Kenya'yı tehdit ederek şunları söyledi: "Doğu Afrika güçlerini oldukları yerde bırakın. "İstiyorsanız" Kenya ordusunu getirin. Yemin ederim ki hiçbiri "güvenli bir şekilde ülkesine" geri dönmeyecektir. "Ayrıca isim vermeden üçüncü bir ülkenin Kenya'yı satın aldığını" ifade etti. (24.07.2023 Reuters) Üçüncü bir ülke ile İngiltere'yi kastediyor... Kenya Dışişleri Bakanı SingOei, Sudanlı askeri yetkili tarafından yapılan açıklamayı reddederek, "Suçlamaların asılsız" olduğunu ve "Sivillerin arabuluculuk sürecine angajmanıya ancak kalıcı barışın sağlanabileceğini." söyledi.

3- Böylece El Burhan, içsel durumun ABD'nin çizdiği plan doğrultusunda ilerleyeceğine dair güvence aldı ve ordu ile Hızlı Destek Güçleri arasında patlak veren çatışmalardan bu yana ilk kez yurtdışı ziyaretine çıktı. Hareketlerinin merkezi olarak edinmek üzere Hartum'dan Port Sudan'a geçti. 30 Ağustos 2023 tarihinde ilk yurtdışı ziyaretini Mısır'a gerçekleştirdi. Ki bu ziyaret, Mısır rejiminin bu aşamada ordu ve El Burhan'ı desteklediğinin bir sağlaması olarak değerlendiriliyor. El Kahire News kanalı, El Burhan'ın Mısır ziyareti sırasında yaptığı açıklamada, "Bu "ziyaret"le Mısır liderliğini doğru bilgilendirmeyi ve gelişmeler hakkında bilgi vermeyi amaçlıyoruz." dediğini aktardı. Es Sisi ve El Burhan Amerika'nın adamlarıdır... Bunu başka ziyaretler izledi... Görünen o ki El Burhan, geçici egemenlik konseyinin başkanı değil de tüm yetkilere sahip daimî Sudan devlet başkanı olarak meşruiyet elde etmeye çalışıyor...

4- Çatışmalar hemen sona ermeyecektir, biraz zaman alabilir, çünkü amaç, çatışmaları Amerikan yanlısı olan Genelkurmay başkanlığı ile Hızlı Destek Güçleri Komutanlığı arasına hasretmektir. Çatışmaların sonucu olarak Amerika, ajanları arasındaki rol paylaşımı sayesinde Sudan'da söz sahibi olacak, böylece İngiltere ve Avrupa yanlısı muhalefet, çatışmaların 2023'ün ortalarında patlak vermesinden bu yana olduğu gibi felç kalmaya devam edecek, daha sonra da İngiliz yanlısı muhalefeti asgari düzeye indirgeyecektir. Bunun açıklığa kavuşturulması için aşağıdaki hususları açıklamamız gerekir:

A- 21 Kasım 2023 tarihinde Hızlı Destek Güçleri, Doğu Darfur eyaletinin başkenti Ed Dain şehrini ele geçirdiler. Çatışma riskini ve sivil kayıpları önlemek amacıyla ordu birlikleri kentten ayrılınca 20. Tümen karargahını savaşızsız ele geçirdiler! Hızlı Destek Güçleri, yaptıkları açıklamada, "Zaferlerinin gerçek barışa kapı aralayacağını, Doğu Darfur eyaleti ve Ed Dain kentinin korumaları altında güvende olacağını" iddia ettiler." (22.11.2023 El Cezire) Bilindiği gibi Ed Dain kenti, Hızlı Destek Güçleri komutanı Daklu'nun yanı sıra çoğu komutanları ve unsurlarının mensup olduğu Rizeigat kabilesinin kalesidir. Daha önce Hızlı Destek Güçleri, Güney Darfur Eyaleti'nin başkenti Nyala, Orta Darfur Eyaleti'nin başkenti Zalingei ve Batı Darfur Eyaleti'nin başkenti El Cenine şehirlerini ele geçirmişlerdi. Geriye Kuzey Darfur Eyaleti'nin başkenti ve Darfur Eyaleti'nin siyasi ve idari başkenti El Faşer kentini ele geçirmek kalıyor. Hızlı Destek Güçleri, El Faşer şehrini ele geçirdiklerinde, İngiliz ve Avrupa yanlısı hareketlere özellikle de Sudan Kurtuluş Hareketi ile Adalet ve Eşitlik Hareketi'ne öldürücü bir darbe indirmiş olacaktırlar. Bu iki hareket, Amerikan ajanları Genelkurmay Başkanlığı ile Hızlı Destek Komutanlığı arasındaki çatışmanın yapay bir çatışma olduğunu bildikleri için çatışmada tarafsız bir tutum almışlardı!

B- Bölgedeki Cuba-Darfur Süreci Anlaşması'nı imzalayan silahlı hareketlerin tehlikeyi hissetmesinin nedeni de budur. Bu hareketler 16 Kasım 2023 tarihinde düzenledikleri basın toplantısında, "tarafsızlığın" sona erdiğini, "Hızlı Destek Milisleri ile diğer yabancı milisler ve paralı

askerlerin" "ülkeyi parçalama ve bölme projesi"ne karşı bir tutum aldıklarını, ayrıca "en ufak bir tereddüt olmadan" her cephede askeri operasyonlara katılacaklarını duyurdular..." (16.11.2023 Le Monde) Bu hareketler, El Faşer kentini savunmaya karar verdiler, yoksa yok olup gideceklerdir... El Faşer, Libya, Çad ve Darfur bölgesinin batı şehirlerine sınır olması nedeniyle stratejik bir konuma sahiptir. Cuba Barış Anlaşması'nı imzalayan, rejimle uzlaşan, yönetime katılan muhalif silahlı hareketlerin başkenti kabul ediliyor. Raporlarda, Zagava kabilesine ait sermayenin büyük bir kısmının Omdurman'dan El Faşer kentine kaçtığı yer alıyor. El Faşer kentinin ele geçirilmesi, Hızlı Destek Güçleri'ni destekleyen Arap kabileleri ile silahlı hareketleri destekleyen Zagava kabilesi arasında fitne tohumlarını ateşleyecektir.

C- Genelkurmay başkanı Abdül Fettah El Burhan'a gelince, kuzey ve doğu Sudan'ı kontrolüne ek olarak ordunun Hartum'da gerçekleştirdiği son güçlü hamleler, Hartum'daki askeri meselelerin zamanla ordu lehine sonlanacağı yönünde bir eğilimin olduğunu gösteriyor. "Sudan ordusu, Zırhlı Birlik çevresi, merkez pazar, Spor Şehri civarı, El Arada caddesi, Omdurman'daki radyo ve televizyonun çevresi ve kuzey Hartum'daki siteler de dahil olmak üzere başkent ve çevresindeki "Hızlı Destek" bölgelerine ve birliklerine bir dizi saldırı, hava saldırısı ve topçu atışları düzenledi..." (24.11.2023 www.independentarabia.com) Bu da ordunun sonlandırmak ve bu bölgelerde en güçlü taraf olmak istediği anlamına geliyor.

D- 10 Aralık 2023 tarihinde IGAD, şu an dönem başkanlığı yapan Cibuti'de, Afrika Birliği, Birleşmiş Milletler, Sudan, Suudi Arabistan, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere temsilcilerinin geniş katılımıyla olağanüstü IGAD zirvesi düzenledi. "Zirvenin çalışmalarına, kanlı savaşın başlamasından iki aydan kısa bir süre sonra düzenlenen bir önceki zirveye katılmayan Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı Korgeneral El Burhan da katıldı... Hızlı Destek Güçleri Komutanı Korgeneral Daklu, IGAD başkanlığı ve sekreteryası Cibuti Devlet Başkanı İsmail Guelleh ile telefonda görüştü. Görüşmede, sonuç bildirgesi ve Hızlı Destek Güçleri'nin krizin çözümüne ilişkin vizyonu ele alındı. Sonuç bildirgesine göre, IGAD liderleri El Burhan ve Hamideti'yi acil ve koşulsuz ateşkes taahhüdünün yanı sıra doğrudan görüşmeye ikna etmeyi başardılar... BBC'ye konuşan kaynaklara göre, IGAD, Addis Ababa'da yapılacak görüşme için maksimum iki haftalık bir süre belirledi..." (10.12.2023 BBC)

5- Yukarıda belirtilen hususlar göz önüne alındığında, son zamanlarda kayda değer üç şeyin meydana geldiği görülür:

Birincisi: Hızlı Destek Güçleri, Darfur'un büyük bölümünü hızlı bir şekilde kontrol altına almış, sadece El Faşer kenti kalmış ve devlet, bu kontroller karşısında ciddi bir direniş göstermemiştir... Bu, Hızlı Destek Güçleri'nin ordunun El Dain şehrinde bulunan 20. Tümen ile Nyala- Güney Darfur'da bulunan 16. Tümeni ele geçirmesinde açıkça görülmüştür.

İkincisi: Yukarıda da belirtildiği gibi ordu, Hartum, Omdurman ve Hartum Bahri'de son dönemde güçlü saldırılar gerçekleştirmiştir. "Sudan ordusu, başkentteki "Hızlı Destek Güçleri" birliklerine bir dizi saldırı, hava saldırısı ve top atışı düzenledi..." (24.11.2023 www.independentarabia.com) Hartum'daki baskıyı hisseden Hızlı Destek Güçleri, baskıyı hafifletmek için Vad Medeni şehrine yönelmiş ve orada çatışmalar yoğunlaşmıştır. "Pazartesi günü ülkenin merkezinde bulunan El Cezire Eyaleti'nin başkenti Vad Medeni şehrinin doğusunda, Sudan ordusu ile Hızlı Destek Güçleri arasında çatışmalar üst üste dördüncü gün de devam etti... Sudan ordu sözcüsü Nebil Abdullah, Vad Medeni kentindeki durumun istikrarlı olduğu konusunda vatandaşlara güvence verdi..." (18.12.2023 El Arabiya) Öncesinde (Amerikan Büyükelçiliği Pazar günü şafak vakti yaptığı açıklamada, Hızlı Destek

Güçleri'ni "El Cezire'deki ilerlemelerini derhal durdurmaya ve Vad Medeni kentine saldırmaktan vazgeçmeye" çağırıldı." (17.12.2023 El Arabiya) Ki bu da ABD büyükelçiliğinin savaşçılar üzerinde söz sahibi olduğunu teyit ediyor!

Üçüncüsü: El Burhan'ın son IGAD zirvesine katılması. "Kanlı savaşın başlamasından iki aydan kısa bir süre sonra düzenlenen bir önceki zirveye katılmayan Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı Korgeneral El Burhan da zirvenin çalışmalarına katıldı... Hızlı Destek Güçleri Komutanı Korgeneral Daklu, IGAD başkanlığı ve sekreteryası Cibuti Devlet Başkanı İsmail Guelleh ile telefonda görüştü. Görüşmede sonuç bildirgesi ve Hızlı Destek Güçleri'nin krizin çözümüne ilişkin vizyonu ele alındı..." (10.12.2023 BBC Arapça)

Bütün bunlar Amerika'nın bölünmeye ortam hazırladığını gösteriyor. Tüm bu eylemler, Sudan'da bölünme riskinin açıkça görüldüğünü gözler önüne seriyor. Amerikalı yetkililer de de yaptıkları açıklamalarda bu bölünmeden söz etmişlerdir: "ABD'nin Birleşmiş Milletler daimî temsilcisi Linda Thomas-Greenfield, Sudan'daki savunmasız sivillere yardım ulaştırmak için mevcut krizde Sudan'ın yanında olduklarını vurguladı. Konferansta yaptığı konuşmada "İktidar arayışlarının, Sudan'ın yeniden bölünmesine neden olmasının kabul edilemez olduğunu" belirtti. (20.11.2023 www.independentarabia.com) Ancak tüm bunlara rağmen, Amerika'nın bugün bölünme planı doğrultusunda hareket etmesi pek olası görünmüyor, aksine Amerikan çıkarlarının gerektirdiğine göre bölünme için sadece ortam hazırlıyor...

6- Dolayısıyla mevcut verilere göre, büyük ihtimalle Darfur bölgesi şimdilik Sudan'dan ayrılmayacaktır. Ancak Hızlı Destek Güçleri, rejime karşı güçlü bir siyasi muhalefete liderlik edecek, liderlik ettiği İngiltere ve Avrupa yanlısı siyasi muhalefeti kontrol altına almak ya da ortadan kaldırmak için çalışacak, böylece mevcut diğer siyasi güçler yerine Sudan siyasetinin ana muhalefet partisi haline gelecektir. İşlerin bu yönde ilerlediği görünüyor... Dolayısıyla Hızlı Destek Güçleri, ülkenin ana muhalefet partisi haline gelmek için ordunun gözü önünde Darfur'a yönelmiştir. Amerika'nın belki Sudan'da iki kanadı olabilir: Muhalefete liderlik etmek için silahlı Hızlı Destek Güçleri'nden oluşan bir siyasi kanat ve ordudaki askeri kanat... Böylece her iki kanat da Amerika'nın çıkarlarına hizmet edecektir. Hızlı Destek Güçleri muhalefetinin neden silahtan arındırılmadığı meselesine gelince, büyük olasılıkla bunun iki nedeni var:

Birincisi: İngiliz ajanlarından oluşan Avrupa yanlısı muhalefeti kontrol altına almak için. Zira Avrupa yanlısı muhalefetin siyasi olarak tasfiyesi kolay değil, askeri olarak tasfiye edilmesi gerekiyor...

İkincisi: Amerikan çıkarları, Güney Sudan'dan sonra yeni bir ayrılığı daha gerektirdiğinde, bu ayrılığı gerçekleştirmek için Darfur'da Hızlı Destek Güçleri silahlı güce sahip siyasi bir muhalefet olmalıdır... Görünen o ki henüz bu ayrılığın zamanı gelmemiştir... Aksine, şu an ayrılık için ortam hazırlanıyor.

7- Amerika ve ajanlarının, şimdilik uğrunda çalıştıkları şey bu savaştır... Devam ettiği takdirde yeni bir bölünmeye yol açacak bir ortam hazırlıyorlar... Ey Sudan halkı, özellikle de ordu ve savaşçılar! Sömürgeci kafirlerin çıkarı için nasıl kendi aranızda savaşabilirsiniz? Nasıl kendinizi öldürebilir, evlerinizi yıkabilir ve kutsallarınızı çiğneyebilirsiniz? Rasûlullah *SallAllahu Aleyhi ve Sellem*'in sözünü nasıl unutursunuz? Buhari'nin Ahnaf bin Kays'tan rivayet ettiğine göre "Ben, Rasûlullah *SallAllahu Aleyhi ve Sellem*'i şöyle buyururken işittim:

«إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمُقْتُولُ فِي النَّارِ» قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذَا الْقَاتِلُ، فَمَا بَالُ الْمُقْتُولِ؟ قَالَ: «إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ»
“İki Müslüman kılıçlarıyla karşılaşırsa ölen de öldüren de Cehennemdedir.” Bunun üzerine ben “Yâ Rasûlallah! Öldürenin durumu belli, ama ölen niçin cehennemdedir? diye sordum. Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem: “Çünkü o, arkadaşını öldürmek istiyordu” buyurdu.” Ya bu savaş Amerika ve avenelerinin çıkarına olursa o zaman durum nasıl olur? O zaman daha kötü ve daha acı olur.

Ey Müslüman Sudan halkı! Sudan’daki Dongola Cami, Sudan’da ilk Müslümanlar tarafından inşa edilen bir camidir... Sudan, Halife Osman *RadıyAllahu Anh* döneminde fethedilmiş büyük bir İslami fetihtir. Osman *RadıyAllahu Anh*, Mısır valisine İslam nurunu Sudan’a sokmasını emretmiştir. Bunun üzerine Mısır valisi de Abdullah bin Ebi es-Serh’in komutasında İslam ordularını Sudan’a göndermiş ve H. 31 yılında fetih gerçekleşmiştir... Böylece Allah *Subhânehu ve Teâlâ’nın* lütfu sayesinde İslam, Kuzeyinden güneyine, doğusundan batısına kadar tüm Sudan’da hızla yayılmış, Müslüman halifeler döneminde de devam etmiştir. Ta ki Sudan, 1896’dan 1916’daki Birinci Dünya Savaşı’nın ortalarında İngilizlere karşı cihat edene kadar. Cihatta güçlü ve dindar kahraman Darfur Valisi Ali bin Dinar şehit olmuştur. Bu mücahit alim, Medine ve Şam halkının mikat yeri olan “Zülhuleyf”nin onarımında ve hacılara su dağıtmak için kuyuların inşasında büyük pay sahibidir. Bugün bile bu kuyular “Ebyârîalî” ismiyle anılmaktadır...

Böylece Sudan’da doğrudan İngiliz sömürgeciliği, 1896’daki İngiliz işgalinden 1956 yılına kadar altmış yıl boyunca devam etmiştir... Sonra dolaylı siyasi ve kültürel sömürgecilik başlamış, köhne kapitalist değerler yaygınlaşmış, eski ve yeni sömürgecilik İngiltere ve Amerika arasında Sudan üzerinde çatışma gerçekleşmiştir. Sonunda iyi ve temiz ülke Sudan’ın bedeni parçalanmıştır. Sömürgeci Amerika’nın sponsorluğunda imzalanan sahte ve ölümcül Nifaşa Anlaşması ile kuzeyi güneyinden ayrılmıştır... Şimdi de Amerika, çıkarının gerektirdiğine göre yeni bir bölünmeye ortam hazırlamaktadır!

Ey Sudan halkı! Hizb-ut Tahrir, halkına yalan söylemeyen bir liderdir, sizi ordu mensupları ile Hızlı Destek Güçleri unsurları arasındaki bu savaşı durdurmak için elinizden geleni yapmaya çağırıyor. Onlar sizin oğullarınız, kardeşleriniz, akrabalarınız, komşularınız veya tanıdıklarınızdır... Şüphesiz siz, bu savaşın trajedisini duyuyor ve görüyorsunuz. Bu yüzden pişman olmadan önce durumu düzeltin. Son pişmanlık fayda etmez.

«إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَى لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ»
“Şüphesiz ki bunda kalbi olan yahut hazır bulunup kulak veren kimseler için bir öğüt vardır.” [Kâf 37]

H.06 Cumâ’s Sâni 1445
M.19 Aralık 2023